

Osnovna škola	Klinča Sela
Nastavni predmet	Katolički vjeronauk
Vjeroučitelj	Josip Kunac, <i>prof.</i>
Razredni odjel	6. razred
Redni broj pripreme	2.
Nastavna cjelina / tema	I. ZA SLOBODU SI STVOREN
Nastavna jedinica / podtema	2. Sloboda I.

Odgojno-obrazovni ishodi učenja:

OŠ KV A.6.1. Učenik razlikuje unutrašnje i vanjsko ropstvo/slobodu.

OŠ KV A.6.1. Učenik na temelju odabranih biblijskih tekstova prepoznaje vjeru kao put k slobodi.

OŠ KV C.6.1. Učenik uočava originalnost Isusove poruke i njegova odnosa prema čovjeku.

Ključni pojmovi	sloboda, slobodna volja, Božji dar, unutrašnja sloboda, vanjska sloboda, izbor, mogućnost, vjera, posljedica
Središnje / problemsko pitanje	Kako možemo razlikovati vanjsku i unutrašnju slobodu u svakodnevnim situacijama?
Nastavne metode	razgovor, rad na tekstu i biblijskom retku, klasična obrada s pitanjima, rad s tablicom, analiza citata, shematski prikaz, usmjereno promatranje, likovna analiza, problemsko i suradničko učenje, crtanje, formativna provjera
Oblici rada	frontalni rad, individualni rad, rad u paru, rad u skupinama
Nastavna sredstva	udžbenik „Biram slobodu“, radna bilježnica, bilježnica, radni predlošci, projektor / pametna ploča, bojice, digitalni udžbenik, reprodukcija Pabla Picassa „Djevojčica s golubom“, računalo ili tablet (po izboru)
Međupredmetne poveznice	Građanski odgoj i obrazovanje – go A.3.1. Promišlja o razvoju ljudskih prava; Osobni i socijalni razvoj – osr C.3.2. Prepoznaje važnost odgovornosti pojedinca u društvu; Hrvatski jezik – OŠ HJ A.6.1. kratko izlaže na zadanu temu; Likovna kultura – OŠ LK B.6.1. Učenik opisuje osobni doživljaj djela i povezuje ga s vlastitim iskustvom, osjećajima, mislima i stavovima.

Vrednovanje:

Vrednovanje za učenje: Praćenje razlikovanja vanjske i unutrašnje slobode, razumijevanja slobode kao Božjega dara, rada s biblijskim retkom te opažanja i zaključivanja u likovnoj analizi.

Vrednovanje kao učenje: Kratka učenička refleksija na kraju sata o tome mogu li vlastitim riječima razlikovati vanjsku i unutrašnju slobodu.

Vrednovanje naučenoga: Formalno brojčano vrednovanje nije predviđeno.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

I. UVODNI DIO – DOŽIVI (približno 7–10 minuta)

Uvodna molitva:

Oče naš...

ili:

Bože, hvala Ti za dar slobode. Pomozi nam prepoznati kada imamo mogućnost djelovati i kada trebamo iznutra odlučiti što je dobro. Daj da slobodu koristimo promišljeno, bez prisile nad drugima i bez bijega od odgovornosti. Amen.

Alternativa: Vjeroučitelj će pročitati: „Gdje je Duh Gospodnji, ondje je sloboda.“ (2 Kor 3,17). Nakon kratke tišine učenici će u sebi zahvaliti Bogu za dar slobode i završiti riječima: „Bože, vodi moje izbore.“

Povezivanje s prethodnim satom / pregled domaće zadaće:

Učenici daju vjeroučitelju na uvid domaću zadaću od prošloga susreta:

„Učenici će za sljedeći sat pripremiti udžbenik „Biram slobodu“, bilježnicu i školski pribor te kod kuće još jednom prolistati sadržaj udžbenika.“

Ili:

„Učenici će u bilježnicu zapisati jednu rečenicu o tome što ove godine žele bolje upoznati ili razumjeti na vjeronauku.“

Motivacija:

Vjeroučitelj će prikazati slikovni prikaz „Dva prizora slobode“. Učenici će najprije jednu minutu tiho promatrati oba prizora, a zatim opisati što vide bez tumačenja. Nakon toga povezuju prizore s riječima mogućnost i odluka.

Razgovor:

- Što je na lijevom prizoru čovjeku omogućeno? (Put je otvoren; nema vidljive vanjske zapreke.)
- Što je na desnom prizoru teže od samoga otvaranja puta? (Treba odlučiti što učiniti.)

- Može li čovjek imati mnogo mogućnosti, a ipak ne odlučivati slobodno? (Može, primjerice pod pritiskom straha, navike ili tuđega nagovaranja.)

Najava teme i središnjega pitanja:

Danas upoznajemo dvije dimenzije slobode. Posebno ćemo uočiti razliku između vanjske mogućnosti djelovanja i unutrašnje sposobnosti svjesnoga odlučivanja. Istraživat ćemo: Kako možemo razlikovati vanjsku i unutrašnju slobodu u svakodnevnim situacijama?

II. SREDIŠNJI DIO – OTKRIJ I POVEŽI (približno 27–30 minuta)

Napomena o izboru aktivnosti: Aktivnosti u nastavku predstavljaju prijedloge i mogućnosti izbora. Nije predviđeno da se sve provedu u jednom nastavnom satu. Vjeroučitelj odabire aktivnosti prema odgojno-obrazovnim ishodima, raspoloživom vremenu, osobitostima razreda, dostupnoj opremi i potrebama učenika.

Aktivnost 1: Obrada teksta / sadržaja (individualni rad, rad u paru i zajednička provjera, 12 minuta)

Učenici će pročitati tekstove u udžbeniku, str. 10. Tijekom čitanja izdvojiti će tri naglaska: sloboda je Božji dar, čovjek ima slobodnu volju te unutrašnju slobodu koju mogu ograničavati strah, pritisak mode i reklama, ovisnost o stvarima i mišljenju drugih. U paru će usporediti bilješke i dopuniti radni predložak. Na kraju će jedan par objasniti kako se sloboda kao Božji dar povezuje s vanjskom mogućnošću i unutrašnjom odlukom.

Rješenje: Sloboda je Božji dar; Bog je čovjeku dao slobodnu volju pa može razlikovati dobro i zlo, birati i donositi odluke. Vanjska sloboda odnosi se na mogućnost djelovanja bez prisile i zapreka, a unutrašnja na sposobnost da čovjek svjesno bira dobro i ne dopusti da njime upravljaju strah, moda, reklame, stvari ili tuđe mišljenje.

Radni predložak:

SLOBODA JE BOŽJI DAR	VANJSKA SLOBODA	UNUTRAŠNJA SLOBODA
_____	_____	_____
Moj primjer: _____	Moj primjer: _____	Moj primjer: _____

Ili:

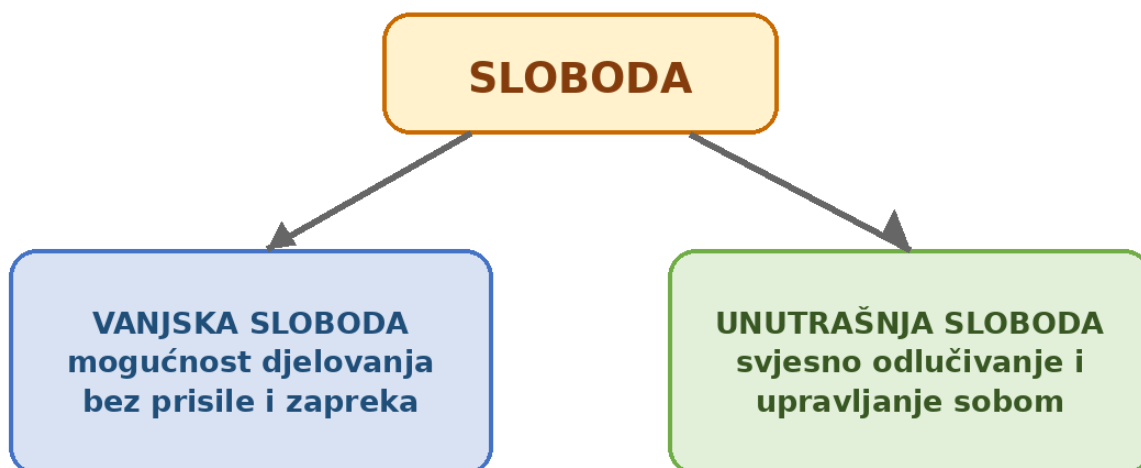
Učenici će zajednički pročitati tekstove u udžbeniku, str. 10. Vjeroučitelj će nakon pojedinih odlomaka zastati i provjeriti razumijevanje u razgovoru s učenicima. Učenici u bilježnici na kraju zapisuju: BOŽJI DAR – SLOBODNA VOLJA – MOGUĆNOST – ODLUKA.

Razgovor:

- Što je sloboda prema tekstu? (Božji dar.)
- Što nam omogućuje slobodna volja? (Razlikovati dobro i zlo, birati i donositi odluke.)
- Što znači biti slobodan izvana? (Imati mogućnost djelovati bez prisile i zapreka.)
- Što znači biti slobodan iznutra? (Svjesno birati i upravljati sobom, ne dopustiti da strah ili tuđi pritisak upravljaju izborom.)
- Što prema donjem tekstu može ograničavati unutrašnju slobodu? (Strah, moda, reklame, ovisnost o stvarima, mišljenje drugih, ljubomora i ljutnja.)
-

BOŽJI DAR – SLOBODNA VOLJA – MOGUĆNOST – ODLUKA

SLOBODA - DVIJE DIMENZIJE

Mogućnost nije isto što i odluka.

Kršćanski naglasak: Sloboda nije samo to da nam je nešto dopušteno. Važno je i kako čovjek iznutra bira te poštuje slobodu drugoga.

Aktivnost 2: 2 Kor 3,17 – Gdje je sloboda? (rad u paru, 5 minuta)

Rad u paru. Učenici će pročitati biblijski redak uz fotografiju na str. 10: „Gospodin je Duh, a gdje je Duh Gospodnji, ondje je sloboda.” (2 Kor 3,17). Zatim će odgovoriti na četiri pitanja iz predloška. Parovi uspoređuju odgovore i biraju jednu rečenicu kojom objašnjavaju kako vjera može pomoći čovjeku da bude slobodan iznutra.

Rješenje: Pavao slobodu povezuje s Božjim Duhom. Redak ne govori samo o odsutnosti vanjske zabrane, nego upućuje na unutrašnju slobodu u odnosu s Bogom. Vjera pomaže čovjeku prepoznati dobro, oduprijeti se pritisku i slobodno izabrati ono što smatra ispravnim.

2 Kor 3,17

Gospodin je Duh, a gdje je Duh Gospodnji, ondje je sloboda.

Radni predložak:

PITANJE	ODGOVOR
Što Pavao povezuje sa slobodom?	
Je li ovdje riječ samo o vanjskim zaprekama?	
Koju dimenziju slobode redak posebno osvjetljava?	

Kako vjera može pomoći
slobodnom izboru?

Aktivnost 3: Ista situacija – dvije slobode (rad u skupinama, 7 minuta)

Rad u skupinama. Svaka skupina odabrat će jednu od triju situacija iz predloška. U prvi stupac upisuje što je čovjeku izvana omogućeno ili ograničeno, u drugi kakvu unutrašnju odluku treba donijeti, a u treći jednu rečenicu zaključka. Izvjestitelj iznosi samo zaključak skupine.

Rješenje: Primjer za školski odmor: izvana – učenik smije birati gdje će biti unutar dopuštenoga prostora; iznutra – odlučuje hoće li vrijeme provesti mirno, u razgovoru ili u sukobu; zaključak – vanjska mogućnost ne određuje sama kakav će izbor biti.

Radni predložak:

SITUACIJA	VANJSKA OKOLNOST	UNUTRAŠNJA ODLUKA	ZAKLJUČAK
školski odmor			
slobodno poslijepodne			
razgovor u skupini			

Aktivnost 4: Gundulić: sloboda kao dar (individualni rad, 5 minuta)

Učenici će pročitati Gundulićev navod u lijevom okviru na str. 10: „O lijepa, o draga, o slatka slobodo, dar u kom sva blaga višnji nam Bog je d'o.“ Zatim će u tablici povezati pjesnikove riječi s glavnim tekstom „Sloboda je Božji dar“. Nakon kratke provjere jedan učenik objašnjava zašto pjesnik slobodu naziva dragocjenim darom.

Rješenje: Gundulić slobodu opisuje kao lijepu, dragu i slatku te je naziva darom od Boga. To se izravno povezuje s udžbeničkom tvrdnjom da je sloboda Božji dar. Sloboda je dragocjena jer čovjeku omogućuje da bira, odlučuje i čini dobro.

IVAN GUNDULIĆ, hrvatski pjesnik

O lijepa, o draga, o slatka slobodo, dar u kom sva blaga višnji
nam Bog je d'o.

Radni predložak:

GUNDULIĆEVE RIJEČI	ŠTO GOVORE O SLOBODI?	VEZA S TEKSTOM
„lijepa, draga, slatka“		

„dar“	_____	_____
„višnji nam Bog je d'o“	_____	_____

Aktivnost 5: Pravilo: prepreka ili zaštita? (rad u paru, 6 minuta)

Rad u paru. Učenici će promotriti četiri školska pravila. Za svako će odrediti što ono ograničava, a što štiti. Cilj je uočiti da svako ograničenje nije automatski suprotnost slobodi. Parovi na kraju biraju jedno pravilo koje će obrazložiti.

Rješenje: Pravila ograničavaju određena ponašanja, ali mogu štiti sigurnost, pravo na učenje, mir i dostojanstvo drugih.

Radni predložak:

PRAVILO	ŠTO OGRANIČAVA?	ŠTO ŠTITI?
Ne trčimo hodnikom.	_____	_____
Ne upadamo drugima u riječ.	_____	_____
Mobitel je tijekom sata spremljen.	_____	_____
Ne uzimamo tuđe stvari bez dopuštenja.	_____	_____

Aktivnost 6: Što ograničava slobodu iznutra? (rad u paru, 6 minuta)

Rad u paru. Učenici će se vratiti na donji tekst na str. 10 koji počinje riječima „Neki misle da je sloboda raditi što god hoćeš.“ U tablici će izdvojiti četiri moguća unutrašnja ograničenja slobode i ukratko objasniti kako ona mogu utjecati na čovjekov izbor. Na kraju će svaki par odabrati jedno ograničenje i navesti što može pomoći da ga čovjek ne slijedi automatski.

Rješenje: Moguća ograničenja prema tekstu: strah; moda i tuđa očekivanja; reklame i potreba da imamo sve; ovisnost o stvarima i mišljenju drugih; ljubomora i ljutnja. Pomažu zastati, promisliti, prihvatiti sebe, razlikovati dobro od zla i ne dopustiti da tuđi pritisak upravlja odlukom.

Radni predložak:

PRIMJER IZ TEKSTA	KAKO MOŽE OGRANIČAVATI SLOBODU?
strah	_____

moda i tuđa očekivanja	
reklame i potreba da imam sve	

Aktivnost 7: Najveća zapovijed – sloboda koja ljubi (rad u paru, 7 minuta)

Rad u paru. Učenici će pročitati Isusov tekst „Najveća zapovijed“ (Mt 22,34–40), digitalni udžbenik, str. 10. Prvi put čitaju tekst u tišini, a zatim u paru izdvajaju dvije zapovijedi koje Isus izdvaja kao najveće. Nakon toga odgovaraju na tri pitanja iz radnoga predloška i oblikuju jednu završnu rečenicu koja povezuje slobodu i ljubav.

Rješenje: 1. Ljubiti Boga i ljubiti bližnjega kao sebe samoga. 2. Boga treba ljubiti svim srcem, svom dušom i svim umom. 3. Sloboda nije samovolja; slobodan izbor usmjeren ljubavlju poštuje Boga, dobro bližnjega i čovjekovo dostojanstvo.

Mogući zaključak: Prava sloboda ne pita samo „Što mogu?“, nego i „Kako mogu izabrati ljubav prema Bogu i bližnjemu?“

NAJVEĆA ZAPOVIJED - Mt 22,34–40

A kad su farizeji čuli kako ušutka saduceje, okupiše se, a jedan od njih, zakonoznanac, da ga iskuša, upita: „Učitelju, koja je zapovijed najveća u Zakonu?“ A on mu reče: „Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim. To je najveća i prva zapovijed. Druga, ovoj slična: Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga. O tim dvjema zapovijedima visi sav Zakon i Proroci.“

Radni predložak:

PITANJE	ODGOVOR
Koje dvije zapovijedi Isus izdvaja kao najveće?	
Kako Isus kaže da trebamo ljubiti Boga?	
Što ljubav prema bližnjemu govori o tome kako koristimo slobodu?	

Aktivnost 8: Gal 5,13 – sloboda koja služi ljubavlju (individualni rad, 5 minuta)

Učenici će pročitati biblijski navod na dnu str. 10: „Doista vi ste, braćo, na slobodu pozvani! Samo neka ta sloboda ne bude izlikom tijelu, nego – ljubavlju služite jedni drugima.“ (Gal 5,13). U tri polja predloška prepisuju ili sažimaju tri poruke retka. Nakon provjere jedan učenik objašnjava zašto kršćanska sloboda nije isto što i samovolja.

Rješenje: Tri poruke: pozvani smo na slobodu; sloboda se ne smije pretvoriti u izliku za sebičnost ili samovolju; sloboda se ostvaruje u ljubavi i služenju drugima. Ovaj redak priprema prijelaz prema povezanosti slobode, ljubavi i odgovornosti.

Gal 5,13

Doista vi ste, braćo, na slobodu pozvani! Samo neka ta sloboda ne bude izlikom tijelu, nego – ljubavlju služite jedni drugima.

Radni predložak:

1. PORUKA	2. PORUKA	3. PORUKA

Aktivnost 9: Objasni partneru (rad u paru, 5 minuta)

Rad u paru. Prvi učenik u najviše dvije rečenice objašnjava vanjsku slobodu, drugi unutrašnju. Zatim zamjenjuju uloge i svaki mora navesti po jedan primjer koji nije već upotrijebljen u prethodnim aktivnostima. Partner provjerava je li primjer doista povezan s pojmom.

Rješenje: Vanjska sloboda: mogućnost djelovanja bez prisile i zapreka. Unutrašnja sloboda: sposobnost svjesno odlučiti i upravljati vlastitim postupkom.

Aktivnost 10: Mini-slučajevi (rad u skupinama, 7 minuta)

Rad u skupinama. Svaka skupina dobiva četiri mini-slučaja iz tablice. Za svaki mora napisati jednu riječ koja označuje glavnu teškoću: ZAPREKA, PRITISAK, NAVIKA ili ODLUKA. Nakon provjere skupina bira jedan slučaj i objašnjava kako bi unutrašnja sloboda mogla izgledati u toj situaciji.

Rješenje: 1. zapreka; 2. pritisak; 3. navika; 4. odluka.

Radni predložak:

ZAPREKA, PRITISAK, NAVIKA ili ODLUKA

MINI-SLUČAJ	GLAVNA TEŠKOĆA
1. Želi ući u prostoriju, ali su vrata zaključana.	
2. Društvo ga nagovara da učini nešto što ne želi.	

3. Automatski poseže za mobitelom čim mu je dosadno.	_____
4. Ima dvije dobre mogućnosti i treba odabrati jednu.	_____

Aktivnost 11: Može li vanjski slobodan čovjek biti neslobodan iznutra? (frontalni rad i razgovor, 6 minuta)

Vjeroučitelj će postaviti problemsko pitanje iz naslova. Učenici najprije pola minute razmišljaju, zatim iznose argumente. Vjeroučitelj ih usmjerava da razlikuju vanjsku prisilu od straha, navike, ovisnosti o tuđem mišljenju ili nepromišljenoga postupanja.

Razgovor:

- Što može čovjeka iznutra ograničavati i kada ga nitko izvana ne prisiljava? (Strah, navika, pritisak okoline, nepromišljenost ili vezanost uz nešto.)
- Što pomaže unutrašnjoj slobodi? (Zastati, razmisliti, procijeniti posljedice i odlučiti prema onome što smatramo ispravnim.)

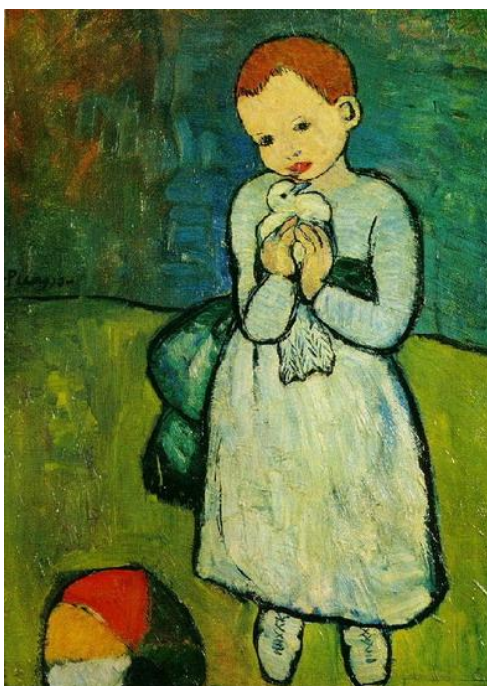
Aktivnost 12: Učimo iz umjetnosti (rad u paru, 7 minuta)

Rad u paru. Učenici će promatrati reprodukciju Pabla Picassa „Djevojčica s golubom“. Najprije će opisivati sliku kao umjetničko djelo, a tek zatim povezati njezino raspoloženje i motiv goluba s biblijskim retkom 2 Kor 3,17 i temom unutrašnje slobode.

Rješenje / mogući odgovori: Učenici trebaju uočiti cjelinu, boje, lik, goluba, geste i raspoloženje. Veza s 2 Kor 3,17 može se izreći kao podsjetnik da se kršćanska sloboda povezuje s Duhom Gospodnjim i čovjekovom nutrinom. Prihvatiti različite obrazložene dojmove koji se oslanjaju na ono što se doista vidi na slici.

Informativno o umjetniku:

Pablo Picasso (1881.–1973.) bio je španjolski slikar i kipar te jedan od najutjecajnijih umjetnika 20. stoljeća. U njegovu ranom stvaralaštvu često se pojavljuju jednostavni ljudski likovi, snažno raspoloženje i izražajne boje.

Pablo Picasso, Djevojčica s golubom

Razgovor:

- Što prvo uočavate na slici i kakav vam prvi dojam ostavlja? (Djevojčicu koja pažljivo drži goluba; prizor može djelovati nježno, tiho i sabrano.)
- Koje boje najviše zamjećujete i kakvo raspoloženje stvaraju? (Vidljivi su hladniji plavi i zeleni tonovi uz toplije dijelove; boje pojačavaju miran, pomalo ozbiljan ugođaj.)
- Koji su najvažniji detalji na djevojčici i golubu? (Djevojčica goluba drži blizu tijela; pogled i ruke usmjereni su prema njemu, što može sugerirati pažnju, nježnost i zaštitu.)
- Kako su lik i golub raspoređeni na slici i kamo je usmjerena naša pozornost? (Djevojčica je dominantan lik, a golub je u središtu njezine geste pa pogled prirodno ide prema rukama i ptici.)
- Na koji vas biblijski redak iz ove lekcije može podsjetiti golub? (U kršćanskoj simbolici golub može podsjetiti na Duha Svetoga i na 2 Kor 3,17: „Gdje je Duh Gospodnji, ondje je sloboda.“ Ne tvrdimo da je Picasso ovdje namjeravao prikazati Duha Svetoga.)
- Kako sliku i taj biblijski redak možemo povezati s unutrašnjom slobodom? (Unutrašnja sloboda nije samo odsutnost vanjske zapreke; uključuje mir, svjesnu odluku, odnos prema dobru i ono što čovjek nosi u sebi.)

Radni predložak:

ŠTO PROMATRAM?	MOJE ZAPAZANJE
Prvi dojam	_____
Boje i svjetlo	_____
Lik, golub i geste	_____
Raspored i raspoloženje	_____
Veza s 2 Kor 3,17 i slobodom	_____

Aktivnost 13: Dva prozora slobode *(individualni rad – crtanje bojicama, 8 minuta)*

Učenici će u lijevom polju bojicama nacrtati jednostavan prizor vanjske slobode, a u desnom prizor unutrašnje slobode. Ispod svakoga crteža napisat će najviše četiri riječi objašnjenja. Ne crtaju osjetljive ni opasne situacije. Nekoliko učenika dobrovoljno predstavlja razliku između svojih prizora.

DVA PROZORA SLOBODE

VANJSKA SLOBODA

UNUTRAŠNJA SLOBODA

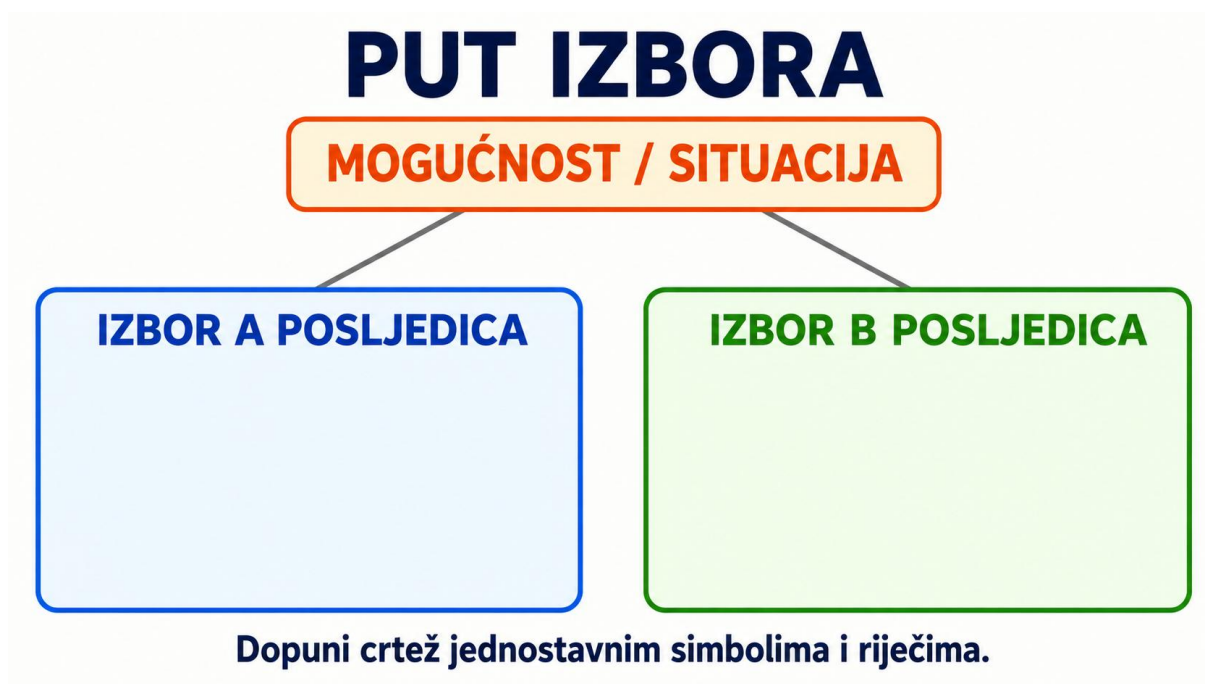
Nacrtaj jednostavan primjer u svakom polju.

Mogući primjer rješenja:

Aktivnost 14: Put izbora (individualni rad – crtanje bojicama, 8 minuta)

Učenici će u gornje polje upisati jednu običnu mogućnost ili situaciju, a zatim nacrtati dva različita puta izbora i po jednu moguću posljedicu svakoga puta. Crtež treba pokazati da sama mogućnost još nije odluka. Na kraju uspoređuju dva puta u jednoj rečenici.

Mogući primjer rješenja:

Aktivnost 15: Poučna priča (individualni rad i razgovor, 8 minuta)

Vjeroučitelj će pročitati poučnu priču.

Izvana sjedim, ali iznutra sam opet na nogama!

Majka je putovala s djetetom. Zasmetalo ju je što je njezin sinčić stalno trčkarao tamo-amo. „Smiri se već jednom!“ – rekla je majka. Dječacić kao da je nije čuo, popeo se na sjedalo i gledao kroz prozor. Mama ga uhvati za ramena i prisili da sjedne do nje. Mališan je lukavo pogledao i reče: „Izvana sjedim, ali iznutra sam opet na nogama!“ Ono što imamo „unutra“, vrijedi mnogo više od onoga „izvana“.

B. Ferrero, Ponekad je dovoljna sunčeva zraka

Razgovor:

- Što je majka uspjela promijeniti izvana? (Prisila ga je da sjedne na sjedalo.)

- Je li dječak zbog toga postao miran i „sjedio“ i iznutra? (Nije; kaže da je iznutra opet na nogama.)
- Koju razliku između vanjske i unutrašnje slobode priča pokazuje? (Vanjsko ponašanje može biti ograničeno ili nametnuto, ali čovjekova nutrina, želje i stavovi ne mijenjaju se automatski.)
- Kako završna rečenica priče pomaže razumjeti današnju temu? (Podsjeća da je za slobodu važno ono što se događa u čovjekovoj nutrini, a ne samo ono što se izvana vidi.)

Pouka: Vanjska prisila može promijeniti ono što činimo izvana, ali unutrašnja sloboda odnosi se na čovjekovu nutrinu, stav i odluku. Zato „ono što imamo unutra“ može biti važnije od onoga što se vidi izvana.

Aktivnost 16: Zapišimo! (individualni rad uz zajedničku provjeru, 7 minuta)

Učenici će u bilježnicu prepisati naslov i dopuniti četiri rečenice ponuđenim riječima. Nakon zajedničke provjere ispravljaju samo pogrešno dopunjene dijelove.

Rješenje: 1. dar; 2. volju; 3. mogućnost; 4. odlučivanju.

SLOBODA

Sloboda je Božji _____.

Bog je čovjeku dao slobodnu _____.

Vanjska sloboda odnosi se na _____
djelovanja bez prisile i zapreka.

Unutrašnja sloboda vidi se u svjesnom
_____.

MOGUĆNOST – ODLUČIVANJU – VOLJU – DAR

Aktivnost 17: Radna bilježnica (individualni rad uz zajedničku provjeru, približno 10 minuta)

Učenici će uz pomoć vjeroučitelja rješavati RB, str. 10–11 (mogu biti i odabrani zadatci po želji).

Aktivnost 18: Formativna provjera (frontalni rad i individualni odgovor, 5 minuta)

Vjeroučitelj će pročitati pet primjera. Učenici će uz svaki pokazati V ako primjer ponajprije govori o vanjskoj slobodi, U ako govori o unutrašnjoj slobodi ili O ako jasno uključuje obje. Nakon svakoga odgovora jedan učenik kratko obrazlaže.

- Učenik smije izabrati između dva ponuđena zadatka. (V – naglašena je mogućnost izbora.)
- Nitko ga ne vidi, ali odlučuje vratiti pronađeni predmet. (U – naglašena je svjesna odluka.)
- Smije iznijeti svoje mišljenje i odlučuje ga izreći mirno i pošteno. (O – ima mogućnost i svjesno bira način postupanja.)
- Prijatelji ga nagovaraju na nešto što smatra pogrešnim, a on odbija. (U – unutrašnja odluka suprotstavlja se pritisku.)
- Ima slobodno poslijepodne i sam odlučuje kako će ga odgovorno iskoristiti. (O – vanjska mogućnost povezana je s unutrašnjim izborom.)

Aktivnost 19: Digitalni zadatci (individualni rad ili rad u paru, 6 minuta)

Učenici će jedan po jedan pokušati složiti u cjelovitu misao citate velikih ljudi. Nakon toga će pokušati dati obrazloženje zadane misli.

[klikni ovdje – poveznica](#)

Kod:

Nedigitalna alternativa: Učenici će povezati četiri pojma s opisom i uz jedan pojam napisati vlastiti primjer.

Rješenje: vanjska sloboda – mogućnost djelovanja bez prisile i zapreka; unutrašnja sloboda – svjesno odlučivanje; mogućnost – ono što nam je dostupno; izbor – odluka između mogućnosti.

Radni predložak:

POJAM	OPIS / PRIMJER
vanjska sloboda	_____
unutrašnja sloboda	_____
mogućnost	_____
izbor	_____

Aktivnost 20: Mikropauza (frontalni rad, 2 minute)

Vjeroučitelj je koristi po želji u bilo kojem trenutku sata kada opadne koncentracija učenika. To može biti vic, zagonetka, pitalica, kratka šetnja po razredu, pokret ili druga pristojna aktivnost nevezana uz vjeronaučno gradivo.

Vjeroučitelj će izgovarati naizmjenice riječi „OTVORENO“ i „ODLUKA“. Na „OTVORENO“ učenici rašire dlanove, a na „ODLUKA“ spoje kažiprst i palac kao znak kratkoga razmišljanja. Nakon šest brzih izmjena završava na znak: „Ruke na klupu – nastavljamo.“

III. ZAVRŠNI DIO – IZRAZI (približno 7–10 minuta)

Aktualizacija:

Vjeroučitelj će odabrati dva ili tri pitanja:

Razgovor:

- U kojoj svakodnevnoj situaciji najlakše vidiš vanjsku slobodu? (Primjer treba pokazati mogućnost djelovanja bez prisile ili zapreke.)
- Kako prepoznamo unutrašnju slobodu? (Po svjesnom promišljanju i donošenju odluke.)
- Zašto pravilo koje štiti druge ne mora biti suprotnost slobodi? (Jer može čuvati sigurnost, dostojanstvo i jednako pravo drugih.)

Sinteza:

Učenici će dovršiti tri kratke rečenice: „VANJSKA sloboda znači...“, „UNUTRAŠNJA sloboda znači...“, „ZAJEDNIČKO im je...“. Odgovori trebaju voditi prema središnjem pitanju.

Mogući odgovor: Vanjska sloboda znači imati mogućnost djelovati bez prisile i zapreka. Unutrašnja sloboda znači svjesno odlučivati i upravljati sobom. Zajedničko im je da obje pripadaju stvarnom ljudskom iskustvu slobode.

VANJSKA sloboda znači...

UNUTRAŠNJA sloboda znači...

ZAJEDNIČKO im je...

Zaključak vjeroučitelja: Vanjska sloboda otvara prostor mogućnosti, a unutrašnja sloboda pokazuje kako čovjek tim prostorom svjesno upravlja. Potpuna slika slobode traži da razlikujemo što možemo od onoga što odlučujemo učiniti.

Samovrednovanje:

Učenici će odabrati prikaz brave koji najbolje opisuje koliko jasno razlikuju vanjsku i unutrašnju slobodu. Izbor mogu pokazati prstima 1, 2 ili 3 ili ga zadržati za sebe.

KOLIKO MI JE JASNA SLOBODA?

OTVORENA BRAVA

Mogu razlikovati vanjsku i unutrašnju slobodu.

NAPOLA

Razlikujem ih, ali trebam još jedan primjer.

ZATVORENA BRAVA

Trebam dodatno objašnjenje.

Domaća zadaća:

Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 10–11.

Ili:

Učenici će u bilježnicu zapisati po jedan primjer vanjske i unutrašnje slobode te uz svaki u jednoj rečenici objasniti zašto pripada toj vrsti slobode.

Izborna domaća zadaća: Učenici će tijekom dana uočiti jedno pravilo koje štiti slobodu ili sigurnost više ljudi i ukratko objasniti njegovu svrhu, bez navođenja osobnih podataka.

Završna molitva:

Bože, hvala Ti za dar slobode. Pomozi nam razlikovati vanjsku mogućnost i unutrašnju odluku. Daj da zastanemo prije izbora, promislimo o onome što činimo i poštujemo slobodu drugih. Amen.

ili:

Anđele, čuvaru mili...

ili:

Učenici će poslušati pjesmu „Anđele, čuvaru mili...“; 3:36; Autor: Marinko Grubešić; Izvor: YouTube.

PREPORUČENI ODABIR ZA 45 MINUTA

Dio sata / odabrana aktivnost	Vrijeme
Uvod, pregled domaće zadaće, motivacija i najava teme	6 minuta
Aktivnost 1: Obrada teksta / sadržaja	9 minuta
Aktivnost 2: 2 Kor 3,17 – Gdje je sloboda?	4 minute
Aktivnost 6: Što ograničava slobodu iznutra?	5 minuta
Aktivnost 8: Gal 5,13 – sloboda koja služi ljubavlju	4 minute
Aktivnost 12: Učimo iz umjetnosti	6 minuta
Aktivnost 16: Zapišimo!	5 minuta
Aktualizacija, sinteza, samovrednovanje i molitva	6 minuta

Ukupno: 45 minuta. Mikropauza se koristi samo po potrebi; tada se skraćuje predstavljanje skupina ili završna rasprava.

PRILOZI ZA BRZU UPORABU

Prilog 1: Kratka kontrolna lista za vjeroučitelja

- ☐ Mogu li učenici objasniti da je sloboda Božji dar i povezati je sa slobodnom voljom?
- ☐ Mogu li razlikovati vanjsku i unutrašnju slobodu?
- ☐ Mogu li objasniti poruku 2 Kor 3,17 i Gal 5,13 u vezi sa slobodom?
- ☐ Mogu li navesti što prema tekstu može ograničavati unutrašnju slobodu?
- ☐ Mogu li objasniti zašto kršćanska sloboda nije samovolja nego slobodan izbor dobra?